

Ljetna ofenziva: Crvena pomrčina

Komunisti sami ruše i osporavaju jasenovački mit: Podatci iz projekta Dotršćina pobijaju podatke iz jasenovačkoga popisa

ADŽIĆ BOŽIDAR
AKRAP-GAČIĆ IVAN
ALBINI TOMISLAV
ALIĆ LJUBICA
ALIĆ MOMIR
ALTARAC ALBERT
ANIĆ-IVIĆ MARIJA
ANTOLAK ANICA
ANTOLIĆ MILAN
ARNUŠ JOSIP
ATIAS BENJAMIN
AVDAGIĆ DERVIŠ
AZAPoviĆ ZLATA
BAČIĆ VOJSLAV
BABIĆ BRANKO
BABIK NIKOLA - MIKA
BAJAT DUŠAN
BAJIĆ MILEVA
BARANY KOLOMAN
BAKTIĆ IVAN
BAŠEK IVAN
BAŠEK KOLOMAN
BATRANOVIĆ STEVO
BAŽULIĆ JURAJ
BEDEK MIRKO
BEJIN VIDA
BELIĆ GAŠPAR
BELIĆ RADOVAN - BRACO
BELIĆ VIDOSLAVA
BELINSKI KUZMAN
BEOBRADIĆ MARKO
BENDAK JOSIP

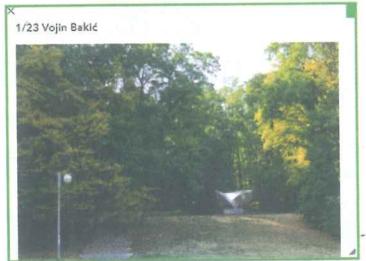
VIRTUALNI MUZEJ Dotršćina

O projektu
Aktivnosti
2012
2013
2014
2015
Postav
2012
2013 / 2014 / 2015
Intervencije
2012
2013
2014
2015
Tekstovi
Virtualni muzej Dotršćina
O Spomen-parku Dotršćina
Najveći zločin u povijesti Zagreba
Planovi i realizacija Spomen-parka Dotršćina
Hrvatska u II. svjetskom ratu
Kerestinec
Toponički sljeme smrtni
Zvucište Štajničko
Ledeni kota Slavena Tolja
Nasjednici Danijela Kovča
Dokumenti
Galerija
Video
Lokacija
Kontakt

Spomen-park Dotršćina mjesto je najvećeg masovnog zločina u modernoj povijesti Zagreba. Tijekom fašističke okupacije od 1941. do 1945. godine, od strane fašista ubijeno je oko 18 000 Zagrepčanika te osoba iz okolice Zagreba, od kojih je nekoliko tisuća strijeljano na području Dotršćine. Dosadani broj žrtava utvrđen je znanstvenim istraživanjima koja nisu završena, pa broj nije konačan. Ovdje su objavljene do sada poznate polimernične žrtve čije je mjesto stradanja Dotršćina, a dokumentacija je prevezuta iz Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu. Postole indicile da je stradaljana na lokaciji Dotršćina bilo Lučoraž.

Kratki video izvještaj s otvorenja memorijalne intervencije u spomen-

O PROJEKTU VIRTUALNI MUZEJ Dotršćina
Saša Šimpreg
Idejni autor koncepta Virtualnog muzeja Dotršćina
Činjenica je da danas mnogi građani i građanke Zagreba ne znaju gdje se nalazi Spomen-park Dotršćina, a još

O SPOMEN-PARKU Dotršćina
Nataša Matačić
Muzejška savjetnica
Hrvatskog povijesnog muzeja u Zagrebu
Smješten na jugoistočnim obroncima Zagrebačke gore, sjeveroistočno od Makališke Šume i nedaleko od Židovskog loga okoliša u Dubravi. Spomen-park Dotršćina danas karakterizira tlušta koju remeti tek cirkut putice. Idilična je to slika jedne od zagrebačkih najpoznatijih grobnica tj. jednoga od najvećih tlašta Drugoga svjetskoga rata u Hrvatskoj. Značajnije spomenice tek će sponzorići i skulpture

Komunistički projekt Dotršćina, koji je nastao kasnije od glavnoga dijela jasenovačkoga popisa, za mnoga imena navedena na jasenovačkome popisu tvrdi suprotno, dakle da nisu stradala u Jasenovcu

Pišu:
NIKOLA BANIĆ i M. KOIĆ

U ovome članku slijedi nastavak ljetne ofenzive korištenjem dokumentata projekta Dotršćina, koji je nastao kasnije od glavnoga dijela jasenovačkoga popisa, istodobno

nekoliko prethodnih članaka. Na mrežnom popisu žrtava Javne ustanove spomen-područje (JUSP) Jasenovac nalazi se mnogo osoba za koje se tvrdi da su stradale u Jasenovcu ili Staroj Gradiški, a za koje komunistički projekt Dotršćina, koji je nastao kasnije od glavnoga dijela jasenovačkoga popisa, istodobno

navodi suprotno, odnosno da nisu stradali u Jasenovcu, već negdje drugdje. To je samo još jedan pokazatelj da čak i komunistički izvori ruše jasenovački mit. U dokumentima projekta Dotršćina se za mnoge osobe ne navodi uvijek precizno godina rođenja, već se navodi okvirno 'oko neke godine'. Jednako tako, već je

u mnogo navrata pokazano da ni mrežni jasenovački popis ne drži previše do točnih godina rođenja, već štoviše sadrži i mnogo namještenih godina rođenja što jasno pokazuju statistički testovi. Cilj ovoga članka je spomenuti neka podudaranja u mrežnom jasenovačkom popisu i dokumentima projekta Dotršćina koji uključuju blago razilaženje godina ili mjesta rođenja bez obzira o tome radi li se o slučajnim pogreškama ili o na-mjernome crvenom zamicanju podataka kako bi se prikrla istina.

Nekoliko je slučajeva navodnih zatvorenika iz Lepoglave različitih i uglavnom nejasnih sudbina koji su se našli na jasenovačkome popisu. Stjepan Bahun, rođen oču Stjepanu 1906. godine (Dotršćina navodi 1907. godinu), nije ubijen od strane ustaša u Jasenovcu 1942. godine, već je prema jednim izvorima 'zaklan u Lepoglavi 28. rujna 1942. godine i bačen u bunar', a prema drugima je 6. srpnja 1944. godine otpremljen u Lepoglavlju odakle se obitelji zadnji put javio u proljeće 1945. godine, a 'nakon toga mu se izgubio svaki trag'. Prema jasenovačkome popisu, Stjepan Bahun je iz Zagreba, pa ako je bio u Lepoglavlju vjerojatno ne bi nakon što je navodno ubijen bio bačen u bunar. Lepoglava podrazumijeva da je tamo bio u zatvoru. Potpuno je nevjerojatno da bi ga se nakon navodnoga klanja bacilo u bunar i tako zagadilo izvor pitke vode i time izazvalo revolt mještana. Emilija Milka Kleinhauš, rođena oču Nikoli 1915. godine, (Dotršćina navodi 1910. na što se i JUSP poziva u napomenama) u Varaždinu (Dotršćina navodi Švicarsku na što se i JUSP poziva u napomenama) ne bi smjela biti na jasenovačkome popisu jer je prema jednome izvoru 'prebačena u Lepoglavlju gdje je ubijena u drugoj polovici 1944'. To znači da nije mogla stradati u Jasenovcu 1945. godine. Osim toga u napomenama jasenovačkoga popisa navodi se ime oca Aleksandar, a i nacionalnost je upitna. Primjerice, u digitalnom arhivu Yad Vashema nema podataka o Emiliji i/ili Milki Kleinhauš. U ovome slučaju je upitno je li Emilia Kleinhauš Židovka, je li stradala i ako je, od čije ruke? Ivan Kum, rođen oču Ivanu 1908. godine, (Dotršćina navodi 1909. godinu) u Novome Mestu (Dotršćina navodi Kočevje) nije ubijen od strane ustaša u Jasenovcu 1941. godine,

već je 'stradao prilikom transporta zatočenika iz Lepoglave za Jasenovac sredinom travnja 1945'. Duro Telebuh, rođen oču Ignacu 1921. godine u Podturenu u Međimurju (Dotršćina navodi da je rođen u Podturlu kod Čakovca), nije ubijen od ustaša u Jasenovcu 1945. godine, već je stradao u Lepoglavi 1945. godine. Ivana Kohn, rođena 1875. godine (Dotršćina navodi 1876. što i JUSP spominje u napomenama) u Krapini (Dotršćina navodi Ratkovce u Mađarskoj što i JUSP spominje u napomenama pa je očito da se misli na istu osobu), nije ubijena od ustaša u Staroj Gradiški 1941. godine ili u Jasenovcu 1942. kako se navodi u jasenovačkome popisu, već je uhićena 1942. godine i umrla je na putu za Staru Gradišku.

Partizani svoj zločin kod Siska pripisali ustašama

Prema podatcima iz srpskog *Spiška žrtava rata*, Ivana Kohn (1875., Zagreb) stradala je 1941. godine u neimenovanom logoru, a Ivana Kohn (1895., Zagreb), koja se razlikuje samo u jednoj promijenjenoj znamenci u godini rođenja, navodno je stradala 1942. godina u Đakovu. Njezina imena nema na popisu žrtava iz logora Đakovo. Jedina odgovarajuća žrtva prema digitalnom arhivu Yad Vashema je Ivana Mermershtein djevojačkoga prezimena Kohen, iz Našića, rođena 1880. godine. Ona je prema iskazu najbliže rodbine stradala u Zagrebu. Milka Korenica rođena oču Vidu 1913. godine (Dotršćina navodi 1914. što i JUSP spominje u napomenama) u Hrašću nije ubijena u Jasenovcu 1945. godine, već je zaklana 'u Sisku prilikom povlačenja ustaša 1945'. Poznato je da su partizani poubijali veliki broj Hrvata u Sisku i okolicu o čemu je više moguće pročitati na mrežnoj stranici <http://www.tjedno.hr/krvava-komunisticka-vlast-iza-1945-u-sisackom-kraju/>. Naročito je veliko bilo stratište u šumi Brezovica, a u komunističkim glasilima su se slike pokolja Hrvata iz Siska prikazivale kao ustaški pokolji <http://hrvatskonebo.com/2016/04/09/kako-je-partizanski-masakr-pripisan-ustasama/>. Ne bi stoga trebalo čuditi ako je i ovi isti slučaj prebacivanja krivnje s komunistima na Hrvate. Eugen Laufer rođen oču Juliju 1902. godine (Dotršćina navodi

vodi oko 1906.) nije ubijen od ustaša u Jasenovcu, već je 'ubijen 1941. u logoru na Pagu' na što upućuju i napomene u mrežnom jasenovačkom popisu vezanom uz druge izvore. U digitalnom arhivu Yad Vashema su samo dva zapisa o Eugenu Lauferu. U oba zapisa radi se o osobama desetak godina starijima od navodne jasenovačke žrtve i to Evzen (Eugen op. a.) Laufer rođen 1887. i Eugen Laufer rođen 1890. godine. U oba slučaja navodi se da su stradali u The- resienstadt, a prema usporedivosti podataka vjerojatno se radi o jednoj osobi. Zanimljivo je da je taj Eugen Laufer iz Češke za vrijeme rata bio u Pragu, a ne na otoku Pagu. Milan Rendeli rođen oču Samuela 1892. godine (Dotršćina navodi 1897., što i JUSP spominje u napomenama pozivajući se na druge izvore) rođen u Krnjaku nedaleko od Karlovca (Dotršćina samo navodi da je bio puškar iz Zagreba) nije mogao biti ubijen od ustaša 1942. godine u Jasenovcu jer je prema podatcima iz projekta Dotršćina 'ubijen 1941. u Karlovcu' što i JUSP navodi u napomenama pozivajući se na druge izvore. U digitalnom arhivu Yad Vashema osim podataka iz komunističkih izvora nema iskaza rodbine ili prijatelja o Milanu Rendeliju, a zanimljivo da nema ni podataka o njegovoj navodnoj ženi Fani. Josip Škalec rođen oču Josipu 1897. godine (Dotršćina navodi 1899.) u Mrzlo Polju nije ubijen od ustaša u Jasenovcu 1944. godine, već je 'ubijen u veljači 1945. u zatvoru na Savskoj cesti'. Lazo Vranješ rođen oču Jovanu 1898. godine (Dotršćina navodi oko 1900. u Cetini) nije ubijen od ustaša u Jasenovcu 1942. godine, već je prema projektu Dotršćina 'ubijen od ustaša u Zagrebu 1942.' Niko Vranješ rođen oču Iliju 1924. godine (Dotršćina navodi oko 1922.) nije ubijen 1942. godine u Jasenovcu, već je prema projektu Dotršćina 'ubijen od ustaša u Zagrebu 1942.'. Cetina kod Vrlike je jedno od onih mesta u Hrvatskoj gdje se četnik piše s velikim Č formalizirano kao prezime.

U dokumentima projekta Dotršćina nadalje se nalazi mnogo podataka u skupu s naslovom 'Zagrepčani – revolucionari, antifašisti žrtve fašističkoga terora poginuli na savezničkim frontovima ili fašističkim logorima izvan Jugoslavije'. Već je po samom naslovu očito da osobe koje su spomenute tamo nisu stradale u

Prezime:	Ime:	Ime oca:	Rođen/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
BAHUN	STJEPAN	STJEPAN	1906	ZAGREB	ZAGREB	HRVAT
		Način smrti: UBIJEN		Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
		Mjesto stradanja: U LOGORU		Logor: JASENOVAC	Stratište:	
Prezime:	Ime:	Ime oca:	Rođen/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
KOHN	IVANA		1875*	KRĀPINA	KRAPINA	ŽIDOVKA*
		Način smrti: UBIJENA		Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1941*	
		Mjesto stradanja: U LOGORU		Logor: STARA GRADIŠKA*	Stratište:	
Prezime:	Ime:	Ime oca:	Rođen/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
KLEINHAUS	EMILIA-MILKA	NIKOLA	1915*	VARAŽDIN	VARAŽDIN	ŽIDOVKA*
		Način smrti: UBIJENA		Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1945*	
		Mjesto stradanja: U LOGORU		Logor: JASENOVAC*	Stratište:	
Prezime:	Ime:	Ime oca:	Rođen/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
TELEBUH	DURO	IGNAC	1921	PODTUREN	PODTUREN	HRVAT
		Način smrti: UBIJEN		Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1945	
		Mjesto stradanja: U LOGORU		Logor: JASENOVAC	Stratište:	

Jasenovcu pa se bilo kakvo podudaranje tih osoba i osoba s mrežnoga jasenovačkog popisa odmah može smatrati otkrićem novih lažnih jasenovačkih žrtava. U nastavku teksta navedene su takve žrtve: **Blanka Ledeki** rođena ocu Emanuelu 1914. godine u Kutini ne bi smjela biti na jasenovačkom popisu jer je najvjerojatnije ubijena u 'jednom od fašističkih logora' koji bi zbog grupe dokumenata trebao biti neki logor izvan Hrvatske. Prema napomenama jasenovačkog popisa nije Blanka već Branka i nije Židovka već Hrvatica. Nadalje, **Rozu Levi** rođena 1903. godine (ni JUSP ni Dotršćina ne navode ime oca) u Zenici (Dotršćina navodi da je bila kućanica iz Zagreba) nije ubijena 1941. godine od ustaša u Jasenovcu, već je 1942. godine 'odvedena u logor Lopograd, dakle je iste godine prebačena u neki od njemačkih logora (vjerovatno Auschwitz) gdje je iste godine ubijena'. **Sarina** (Dotršćina navodi Sarina) Levi rođena 1899. godine u Olovu (Dotršćina navodi da je bila kućanica iz Zagreba)

nije ubijena od ustaša u Jasenovcu 1942. godine, već je uhićena 1941. godine i 'odvedena u logor Lopograd odakle je 1942. odvedena u jedan od njemačkih logora (vjerovatno Auschwitz) gdje je iste godine ubijena'.

Selektivno korištenje projekta Dotršćina u Jasenovcu

Još jedan skup dokumenata projekta Dotršćina koristan za potrebe ovog članka nosi naslov 'Antifašisti i žrtve fašističkoga terora pognulih 1941-1945. na neutvrđenome mjestu'. Ako se usporedi podaci iz tih dokumenata s podatcima iz mrežnoga jasenovačkog popisa moguće je pronaći više podudaranja. **Vera Fürst**, rođena ocu Aladaru 1925. godine u Zagrebu, ne bi smjela biti na jasenovačkom popisu jer je prema jednom izvoru nestao u Njemačkoj na što se i JUSP poziva u napomenama. U digitalnom arhivu Yad Vashema su četiri zapisa na upit Petar/Peter Goldberger, ali niti jedan koji bi se od odnosi na istoimenu žrtvu iz Hrvatske. **Leo Goldner**, rođen 1920. godine (Dotršćina navodi 1910. na što se poziva i JUSP u napomenama) u Zagrebu, ne bi smio biti na jasenovačkom popisu budući da je prema jednom izvoru iz Jasenovca oslobođen od partizana nakon čega je stupio u tzv. NOV-u 'i poginuo u borbi na nepoznatom mjestu i neutvrđenoga datuma'. U digitalnom arhivu Yad Vashema dva su zanimljiva zapisa o Leu Goldneru

iz Zagreba, rođena 1932. godine, znači sedam godina mlađa, stradala u neimenovanome logoru u Njemačkoj. **Petar Goldberger**, rođen ocu Moricu (Dotršćina navodi Mavro što i JUSP spominje u napomenama na temelju više izvora) 1895. godine (Dotršćina navodi 1899. na što se i JUSP poziva u napomenama) u Somboru, ne bi smio biti na jasenovačkom popisu jer je prema jednom izvoru nestao u Njemačkoj na što se i JUSP poziva u napomenama. U digitalnom arhivu Yad Vashema su četiri zapisa na upit Petar/Peter Goldberger, ali niti jedan koji bi se od odnosi na istoimenu žrtvu iz Hrvatske. **Leo Goldner**, rođen 1920. godine (Dotršćina navodi 1910. na što se poziva i JUSP u napomenama) u Zagrebu, ne bi smio biti na jasenovačkom popisu jer je prema jednom izvoru iz Jasenovca oslobođen od partizana nakon čega je stupio u tzv. NOV-u 'i poginuo u borbi na nepoznatom mjestu i neutvrđenoga datuma'. U digitalnom arhivu Yad Vashema dva su zanimljiva zapisa o Leu Goldneru

ru rođenom 1920. godine u Čakovcu. Oba se temelje na iskazu brata Kamila Goldnera. U originalnome obrascu iz 1955. godine jasno se navodi da je Leo Goldner 'odveden i da poslije nisu imali vijesti o njemu' pa sukladno tome nije niti navedeno mjesto smrti. U prijepisu tih podataka u novijemu obrascu navodi se da je Leo Goldner stradao 1941. godine u Jasenovcu. Na ovome primjeru se vidi da su noviji podaci dvojni i podložni dugotrajnemu utjecaju propagande. **Ljudevit Hirsch**, rođen ocu Jakobu 1897. godine u Peterancu, ne bi smio biti na jasenovačkom popisu jer je prema jednom izvoru 'prebačen iz Jasenovca u neki od njemačkih logora, gdje je neutvrđenog datuma ubijen'. Nastavno na prethodni slučaj, i u slučaju Ljudevita, tj. Ludwiga Hirschla, u digitalnom arhivu Yad Vashema stoji iskaz unuka iz 1995. godine koji navodi smrt u Jasenovcu 1941. Prepostavka je da se u iskazu ponavlaju posredna saznanja kontaminirana dugotrajnom propagandom. Treba napomenuti da su u jasenovačkom popisu od Ljudevita/Ludwiga Hirschla uspjeli kreirati dvije žrtve i to Ljudevita Hirschla (1897.*), Peteranec, otac Jakob) i Ludwiga Hirschla (1895., Peteranec, otac Jakob*), „objica“ stradali 1941. godine u Jasenovcu. **Edo Hoffman**, rođen ocu Ignacu (Dotršćina navodi Ignat na što se i JUSP poziva u napomenama) 1887. godine u Novoj Gorici (Dotršćina navodi Uještu u Mađarskoj, ali se JUSP ipak poziva na ovaj dokument Dotršćine), ne bi smio biti na jasenovačkom popisu, jer je prema jednom izvoru ubijen u Auschwitz. Prema srpskom Spisku žrtava rata, dva su Ede Hoffmana, objica su živjela u Zagrebu, navodno su rođeni 1870. i 1877. godine, kod objice se navodi isto ime oca Ignac. Stariji je navodno rođen u Novoj Gorici, a mlađi u Zagrebu. Prema Spisku stariji je stradao u Jasenovcu, a mlađi u neimenovanome logoru. Kao što je i za očekivati, razlikuju se u sitnim detaljima da bi se moglo tvrditi da se radi o slučajnosti. U napomenama jasenovačkoga popisa navodi se taj 'najstariji' Edi Hoffman unatoč razlici od čak 17 godina starosti. Takve 'sitnice' su očito nebitne kad se radi o ovom popisu. **David Kamhi**, rođen ocu Šabatiju 1921. godine u Zagrebu, ne bi smio biti na jasenovačkom popisu jer je prema jednom izvoru odvedena u Njemačku i tamo ubijena 1942. godine

je prema jednom podatku u Auschwitz 1941'. **Paula Kappon** (ni Dotršćina ni JUSP ne navode ime oca), rođena 1905. godine u Slavonskome Brodu (Dotršćina navodi Slavonski Šamac na što se poziva i JUSP u napomenama), ne bi

što i JUSP spominje u napomenama, a uz to je dokument iz Dotršćine koji spominje te informacije jedini izvor na koji se JUSP poziva u napomenama. Kao i u već gore spomenutim slučajevima, Spisak žrtava rata, srbijanski nasljednik komunističkoga popisa žrtava rata iz 1964. godine, ima dvije Eve Klajn iz Zagreba. Kod jedne piše godina rođenja (1933.), ne i ime oca, a kod druge piše ime oca Mikša, ali ne i godina rođenja. Prema sličnom načelu, kod jedne se navodi da je stradala u Jasenovcu, a kod druge da je stradala u neimenovanom logoru. Zanimljivo da u Yad Vashemu koincentno ima zapis o Evi Klajn, rođenoj iste 1933. godine kao i jasenovačka žrtva, ali iz Novoga Sada i stradalj u Auschwitzu. Ovo nam pokazuje kako se kario popis. Imali su žrtvu za svaku prigodu i potrebu. U Yad Vashemu nema iskaza rodbine, prijatelja ili neke židovske organizacije kojima bi se potvrdilo da se radi o stvarnoj istoimenoj žrtvi.

Zaključno se može reći da podaci iz projekta Dotršćina pobijaju podatke iz jasenovačkoga popisa. Podaci iz projekta Dotršćina selektivno se koriste kao izvor podataka za jasenovački popis, tj. samo onda kada ti podaci odgovaraju autorima za povećanje popisa, a zanemaruju se kad su protivni željama i intencijama autora. Gotovo u pravilu većina imena navodnih židovskih žrtava koja se nalaze u bazi podataka projekta Dotršćina - ili ih nema u arhivu Yad Vashema, ili je njihova sudbina potpuno drugačija. Vjerovatno dio tih navodnih židovskih žrtava uopće nisu Židovi, već Hrvati, Nijemci ili su neke treće nacionalnosti. To onda, naravno, otvara brojna pitanja, a najvažnija su jesu li to stvarne žrtve i ako jesu, tko su njihovi ubojice?

Potencijalnih sličnih slučajeva sa sličnim podatcima od kojih se većina podudara, a jedan manji dio ne, ima i više, no zbog pojedinih specifičnosti i što veće sigurnosti u točnost podataka oni ovdje nisu navedeni. Ipak, što se tiče uspoređbe osobnih identifikacijskih podataka navodnih žrtava iz projekta Dotršćina i mrežnoga jasenovačkoga popisa, može se odmah reći da ima još puno zanimljivih podataka koji će biti objavljeni u nekom od budućih članaka.

